

БЕКІТЕМІН

Басқарма төрағасы-ректор
Д.Қожамжарова

«11» сәуір 2022ж

**«М.ӘУЕЗОВ атындағы ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН УНИВЕРСИТЕТІ»
КОММЕРЦИЯЛЫҚ ЕМЕС АҚЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫНЫҢ**

ӘДЕП КОДЕКСІ

1 Қолдану саласы	3
2 Нормативті сілтемелер	3
3 Терминдер мен анықтамалар	3
4 Белгілер мен қысқартулар	4
5. Жалпы ережелер	4
6. Кодекстің мақсаты мен міндеттері	4
7. Қағидалар	5
8. М.Әуезов атындағы ОҚУ Басқарма мүшелері мен жұмыскерлерінің қызметтік әдеп стандарттары	5
9. М.Әуезов атындағы ОҚУ Басқарма мүшелері мен жұмыскерлерінің әріптестермен қарым-қатынас стандарты	6
10. М.Әуезов атындағы ОҚУ білім алушыларының әдеп стандарттары	7
11. Әдеп жөніндегі уәкіл	8
12. Әдеп бойынша кеңес	8
13. М.Әуезов атындағы ОҚУ Басқарма мүшелері, жұмыскерлері мен білім алушыларының әдеп стандарттарын бұзғаны үшін жауапкершілік	8
14. Қорытынды	9

1 Қолдану саласы

Әдеп кодексінің нормалары «М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы мүшелерінің барлығына қатысты қолданылады, университеттің Басқарма мүшелері, жұмыскерлері мен білім алушылары кодекспен танысқан сәттен бастап оны сақтау міндеттеме алады.

2 Нормативті сілтемелер

М. Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университетінің (ары қарай – университет) Әдеп кодексі (ары қарай – Әдеп кодексі) Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі «Білім туралы» Заңының 43-бабының 3-тармағы 1-тармақшасы, Қазақстан Республикасының 2019 жылғы 27 желтоқсандағы «Педагог мәртебесі туралы» Заңының 5, 16 баптары, «Жоғары және жоғары оқу орындарынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы ашықтық пен айқындықты қамтамасыз ету жөніндегі жемқорлыққа қарсы стандарты», университеттің Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты, Академиялық адалдық ережесі және жалпыға танылған этикалық нормалар мен қағидалар негізінде әзірленген.

3 Терминдер мен анықтамалар

Әдеп нормалары – Басқарма мүшелері, жұмыскерлері мен білім алушыларының осы кодексте бекітілген университет ішіндегі қарым-қатынас барысында ұстанатын мінез-құлқының нормалары мен қызметтік әдеп стандарттары.

Әдеп жөніндегі уәкіл – қызметтік әдеп нормаларының сақталуын және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнама мен М.Әуезов атындағы ОҚУ әдеп кодексін бұзушылықтардың профилактикасын қамтамасыз ету қызметін жүзеге асыратын, сондай-ақ өз функциялары шегінде жұмыскерлерге және білім алушыларға консультация беретін лауазымды тұлға.

Әдеп жөніндегі кеңес – әдеп қағидаларының бұзылуын қарап, нәтижелері бойынша тиісті ұсынымдар енгізу, сондай-ақ бұзушылықтардың алдын алуға бағытталған шараларды іске асыру үшін білім беру ұйымында құрылатын алқалы орган.

4. Белгілер мен қысқартулар

КЕАҚ – коммерциялық емес акционерлік қоғамы

ОҚУ – Оңтүстік Қазақстан университеті

ПОҚ – профессор-оқытушылар құрамы

5. Жалпы ережелер

5.1. М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университетінің Әдеп кодексі (бұдан әрі – Кодекс) Басқарма мүшелерінің, жұмыскерлерінің және білім алушылардың қызметтік әдебінің стандарттарын белгілейді және қоғамның университетке деген сенімін нығайтуға, өзара қарым-қатынастың жоғары мәдениетін және парасаттылық атмосферасын қалыптастыруға, сондай-ақ Қоғам мүшелерінің әдепсіз мінез-құлық жағдайларының алдын алуға бағытталған.

5.2. Университеттің Әдеп кодексі іскерлік қарым-қатынас пен мінез-құлық ережелерін, нормаларын, негізгі қағидаларын бекітеді және төмендегілерді қамтамасыз етеді:

- университет миссиясын тиімді іске асыру мен дамудың стратегиялық басымдықтарын жүзеге асыруда Қоғам мүшелерінің моральдық-этикалық құндылықтары мен ұйымдастырушылық мінез-құлқын жетілдіру;

- Қазақстандық және халықаралық білім беру кеңістігінде университеттің бәсекеге қабілеттілігі мен мәртебесін көтеруде мамандар даярлау сапасын жоғарылату;

- университеттің тәрбие және ұйымдастырушылық, ғылыми, оқу-педагогикалық қызметтері негізінде жұмыскерлер мен білім алушылардың рухани-адамгершілік қасиеттерін дамыту.

5.3. Әдеп кодексі жұмыскерлер мен білім алушылар назарына сәйкес құрылымдық бөлімдер арқылы жеткізіледі, сондай-ақ осы кодекстің мәтіні ресми интернет-ресурста және университет ғимараттарында көпшіліктің қарауына қолжетімді жерлерде орналастырылады.

5.4. Университет жұмыскері жұмысқа қабылданған күннен бастап 7 жұмыс күнінің ішінде Әкімшілік департаментінің қызметкерлері Әдеп кодексі мәтінімен жазбаша түрде таныстырады.

Осы Кодексте белгіленген қызметтік әдеп стандарттары Басқарма мүшелері, жұмыскерлер мен білім алушылар үшін міндетті.

6. Кодекстің мақсаты мен міндеттері

6.1. Әдеп кодексінің мақсаты М.Әуезов атындағы ОҚУ Басқарма мүшелері, жұмыскерлері мен білім алушыларының қызметтік әдебінің стандарттарын белгілеу, университетке деген сенімді нығайту, өзара қарым-қатынастың жоғары мәдениетін және парасаттылық

атмосферасын қалыптастыру, әдепсіз мінез-құлық жағдайларының алдын алу.

6.3. Кодекстің міндеті М.Әуезов атындағы ОҚУ Басқарма мүшелері, жұмыскерлері мен білім алушыларының өзара қарым-қатынасы барысында заң нормаларында және осы кодексте бекітілген әдеп стандарттары, мінез-құлық нормалары мен моральдық-этикалық құндылықтарды сақталуын қамтамасыз ету.

7. Қағидалар

7.1. М.Әуезов атындағы ОҚУ Басқарма мүшелері, жұмыскерлері мен білім алушылары өзара қарым-қатынас барысында және өз қызметін жүзеге асыру кезінде мынадай қағидаларды басшылыққа алады:

1) адал ниеттілік – Қоғам игілігі үшін университетке кәсіби және жауапты қызмет ету;

2) адалдық – өз міндеттеріне шынайы көзқарас;

3) әділдік – жеке және заңды тұлғалардың, қоғамдық топтар мен ұйымдардың ықпалына қарамастан заңды шешім қабылдау және кез келген мән-жайлар бойынша біржақтылық пен субъективтілік себебінен адамдарды кемсітуге жол бермеу;

4) ашықтық – көпшілікпен жұмыс істеуге дайын екенін көрсету және өз іс-қимылының ашықтығын қамтамасыз ету;

5) сыпайылық – азаматтар, әріптестер мен білім алушыларға дұрыс және құрметпен қарау;

б) білім алушыға бағдарлану – қызметтерді тұтынушы ретінде білім алушылардың сұраныстарына толықтай бағдарлай отырып, көрсетілетін қызметтердің сапасын арттыру.

8. М.Әуезов атындағы ОҚУ Басқарма мүшелері мен жұмыскерлерінің қызметтік әдеп стандарттары

8.1. М.Әуезов атындағы ОҚУ Басқарма мүшелері мен жұмыскерлеріне қызметтік міндетін атқарумен байланысты төмендегі талаптар қойылады:

1) қарапайым болу, жалпыға бірдей қабылданған моральдық-әдептік нормаларды сақтау, шындыққа сәйкес келмейтін мәліметтерді таратпау;

2) университет мүдделеріне және азаматтардың құқықтарына нұқсан келтіретін әрекеттерге қарсы тұру;

3) заңда белгіленген шектеулерді сақтау, мүдделер қақтығысын болдырмау;

4) әріптестермен және білім алушылармен қарым-қатынаста әдептілік таныту, дөрекілік, қадір-қасиетін кемсіту, әдепсіздік және бейәдеп мінез-құлық фактілеріне жол бермеу, өздерінің әрекеттерімен және мінез-құқымен олардың тарапынан сынға себепкер болмау;

5) іскерлік әдеп пен ресми мінез-құлық қағидаларын сақтау, оқу орнының абыройы мен беделіне айқын нұқсан келтіретін әрекеттер жасауға жол бермеу;

6) лауазымдық міндеттерді атқаруға байланысты құқыққа сыйымсыз уәделерді бермеу және құқыққа сыйымсыз міндеттемелерді алмау;

7) лауазымдық міндеттерді атқаруға байланысты кез-келген сипатта заңсыз сыйлықтар, сыйақы және жеңілдіктер алмау/бермеу, қызметтер көрсетпеу/ тұтынбау;

8) оқу процесінде бағаларды негізсіз көтермелеу, бұрмалау, құжаттарды өзгерту, жазба енгізу, қолды және мөрді заңсыз қою/басу, авторлық құқықты бұзу, плагиат, т.с.с. заң бұзушылықтарға жол бермеу;

9) академиялық мәселелерді шешу кезінде білім алушыларға және ата-аналарға, үшінші тұлғаларға заңсыз артықшылықтар мен мүмкіндіктер беретін ұсыныстар жасамау;

10) жеке сипаттағы мәселелерді шешу кезінде қызметтік жағдайын, сондай-ақ онымен байланысты мүмкіндіктерді пайдаланбау;

11) Қоғам мүлкінің сақталуын қамтамасыз ету, университет мүлкін тек нысаналы мақсаты бойынша, лауазымдық міндеттерін және рұқсат етілген қызмет түрлерін орындау үшін пайдалану;

12) қызметтік міндеттерді адал орындауға кедергі келтіретін құқыққа сыйымсыз қаржылық және мүліктік мүдделерді қудаламау.

8.2. М.Әуезов атындағы ОҚУ Басқарма мүшелері мен жұмыскерлерінің қызметтік міндеттерді орындау кезіндегі сырт келбеті университет қызметінің беделін нығайтуға ықпал етуге, ресмилікпен, ұстамдылықпен және ұқыптылықпен ерекшеленетін жалпыға бірдей қабылданған іскерлік стиліне сай болуға тиіс.

9. М.Әуезов атындағы ОҚУ Басқарма мүшелері мен жұмыскерлерінің әріптестермен қарым-қатынас стандарты

9.1. М.Әуезов атындағы ОҚУ Басқарма мүшелері мен жұмыскерлеріне әріптестерімен қарым-қатынас барысында төмендегі талаптар қойылады:

1) ұжымда іскерлік және жанашыр өзара қарым-қатынас пен сындарлы ынтымақтастықты орнату мен нығайтуға ықпал ету;

2) басқа жұмыскерлер тарапынан қызметтік әдеп нормаларын бұзудың жолын кесуге не оған жол бермеу жөнінде өзге де шараларды қабылдау;

3) ұжымда әріптестерінің ар-намысы мен қадір-қасиетіне нұқсан келтіретін жеке және кәсіби қасиеттерін талқылаудан тартыну;

4) өзінің мінез-құлқымен бейтараптықтың, әділдіктің, риясыздықтың, жеке адамның ар-намысы мен қадір-қасиетіне құрметпен қараудың үлгісі болу;

5) қызметшілердің ар-намысы мен қадір-қасиетін кемсітушіліктің және оған қолсұғушылықтың кез келген нысандарын болдырмайтын қолайлы моральдық-психологиялық ахуал жасауға бағытталған шаралар қабылдау;

6) жалпыға бірдей қабылданған моральдық-әдептілік нормаларға үйлеспейтін әрекеттер жасауға мәжбүрlemeу;

7) әріптестеріне қатысты негізсіз айыптауларға, дөрекілік, қадір-қасиетін кемсіту, әдепсіздік және бейәдеп мінез-құлық фактілеріне жол бермеу;

8) әріптестеріне өзінің діни нанымдарын таңбауға, қол астындағы қызметшілерді қоғамдық және діни бірлестіктердің, басқа да коммерциялық емес ұйымдардың қызметіне қатысуға мәжбүрlemeу.

9.2. Қоғам қызметінің негізгі мәселелері бойынша көпшілік алдында сөйлеуді Басқарма төрағасы-ректор, Басқарма мүшелері немесе осыған уәкілеттік берілген ұйымдық құрылым басшысы жүзеге асырады.

9.3. Басқарма мүшелері мен жұмыскерлері пікірталастарды Қоғам беделіне нұқсан келтірместен, дұрыс нысанда жүргізуге тиіс.

10. М.Әуезов атындағы ОҚУ білім алушыларының әдеп стандарттары

10.1. М.Әуезов атындағы ОҚУ білім алушыларына төмендегі талаптар қойылады:

1) қарапайым болу, жалпыға бірдей қабылданған моральдық-әдептік нормаларды сақтау, шындыққа сәйкес келмейтін мәліметтерді таратпау;

2) университет мүдделеріне және азаматтардың құқықтарына нұқсан келтіретін әрекеттерге қарсы тұру;

3) жұмыскерлермен, профессор-оқытушылармен және өзге білім алушылармен қарым-қатынаста әдептілік таныту, дөрекілік, қадір-қасиетін кемсіту, әдепсіздік және бейәдеп мінез-құлық фактілеріне жол бермеу, өздерінің әрекеттерімен және мінез-құлқымен олардың тарапынан сынға себепкер болмау;

5) оқу орнының абыройы мен беделіне айқын нұқсан келтіретін әрекеттер жасамау;

6) университет жұмыскерлеріне лауазымдық міндеттерін атқарумен байланысты кез- келген сипатта заңсыз сыйлықтар, сыйақы және жеңілдіктер ұсынбау, бермеу, қызметтер көрсетпеу;

7) оқу процесінде бағаларды негізсіз көтермелеу, бұрмалау, құжаттарды өзгерту, жазба енгізу, қолды және мөрді заңсыз қою/басу, авторлық құқықты бұзу, плагиат, т.с.с. заң бұзушылықтарға жол бермеу;

8) академиялық мәселелерді шешу кезінде үшінші тұлғалар көмегіне жүгінбеу, заңсыз ұсыныстар мен мүмкіндіктерді пайдаланбау;

9) аралық бақылау, сынақ, емтихан, қорытынды аттестациядан өту барысында адалдыққа күдік келтіретін кез-келген әрекеттен немесе әрекетсіздіктен бас тарту, бағалау процесінде аудиторияда пайдалануға тыйым салынған заттарды қолданбау;

10) Қоғам мүлкіне ұқыптылықпен қарау.

10.2. М.Әуезов атындағы ОҚУ білім алушыларының сырт келбеті ресмилікпен, ұстамдылықпен және ұқыптылықпен ерекшеленетін жалпыға бірдей қабылданған іскерлік стиліне сай болуға тиіс.

11. Әдеп жөніндегі уәкіл

11.1. Әдеп жөніндегі уәкіл – қызметтік әдеп нормаларының сақталуын және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнама мен М.Әуезов атындағы ОҚУ Әдеп кодексін бұзушылықтардың профилактикасын қамтамасыз ету қызметін жүзеге асыратын, сондай-ақ өз функциялары шегінде жұмыскерлер мен білім алушыларға консультация беретін лауазымды тұлға.

11.2. Әдеп жөніндегі уәкіл өз қызметінде Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» 2015 жылғы 18 қарашадағы заңы мен өзге де заңнамалық актілерін, Әдеп кодексін және университеттің ішкі актілерін басшылыққа алады.

11.3. Әдеп жөніндегі уәкіл университеттің Басқарма төрағасы-ректорының бұйрығы негізінде тағайындалады. Әдеп жөніндегі уәкілдің функциялары басшылық қызмет атқаратын, сондай-ақ ұжымда қадірлі және құрметке ие болған тұлғаға жүктеледі.

11.4. Әдеп жөніндегі уәкіл мен Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызмет қызметтік әдепті бұзудың профилактикасы бойынша үйлестіруді жүзеге асырады.

11.5. Әдеп жөніндегі уәкілдің негізгі функциялары, міндеттері мен қызметін ұйымдасыру мәселелері Ереже нысанында Басқарма төрағасы-ректордың бұйрығымен бекітіледі.

12. Әдеп бойынша кеңес

12.1. Әдеп бойынша кеңес – Әдеп кодексі нормаларының бұзылуын қарап, нәтижелері бойынша тиісті ұсынымдар енгізу, сондай-ақ бұзушылықтардың алдын алуға бағытталған шараларды іске асыру үшін білім беру ұйымында құрылатын алқалы орган.

12.2. Әдеп бойынша кеңес Басқарма төрағасы-ректордың бұйрығы негізінде құрылады, Кеңес құрамы әр күнтізбелік жылда қайта бекітіліп отырады. Кеңес шешімі ұсынымдық сипатта болады.

12.3. Әдеп бойынша кеңес туралы ереже Басқарма төрағасы-ректордың бұйрығымен бікітіледі.

12.3. Әдеп бойынша кеңес өз құзіреті шегінде қызметтік тексеру жүргізу туралы ұсыныс жасау құқығына ие.

13. М.Әуезов атындағы ОҚУ Басқарма мүшелері, жұмыскерлері мен білім алушыларының әдеп стандарттарын бұзғаны үшін жауапкершілік

13.1. М.Әуезов атындағы ОҚУ Басқарма мүшелері, жұмыскерлері мен білім алушыларының осы кодексте бекітілген әдеп стандарттарын сақтамауы, орындамауы және тиісінше орындамауы Әдеп кодексі нормасын бұзу ретінде танылады.

13.2. Әдеп кодексі нормаларын бұзу тәртіптік жауаптылыққа тартуға негіз болып табылады. Әдеп кодексі нормасын бұзған тұлғаны тәртіптік жауаптылыққа тарту туралы шешім Басқарма төрағасы-ректордың бұйрығымен қабылданады.

14. Қорытынды

14. М.Әуезов атындағы ОҚУ Басқарма мүшелері, жұмыскерлері мен білім алушылары осы Кодексті сақтау бойынша барлық міндеттерді өз еркімен қабылдайды.